

Om postforholdene på Fejø 1815-1919

Uddrag om postruten Dybvig - Vejrø

Arne Fredens

Postforholdene på Vejrø

Med etableringen af Fejø Postekspedition i november 1875 indgik også forpligtigelsen til at servicere beboerne på Vejrø.

Afstanden mellem Fejø og Vejrø er på det korteste sted i lige linie 8 km. Afstanden og det åbne farvand gjorde fra starten af opgaven til en udfordring for de personer, som påtog sig tjenesten.

Forholdene på Vejrø var kendetegnet ved et åbent kystlandskab uden havnefaciliteter eller broanlæg. Den ankomne båd måtte finde det sted på øen, hvor landgangsforholdene var gunstigst i hver enkelt situation. Til tider måtte der ske opankring og foretages landgang gennem vandet.

Heroverfor står situationen på Fejø. Der var heller ikke her nogen naturlig udskibningsplads. Besejlingen mellem øerne skete med ro- og sejlbåd. Det var tidkrævende, men indebar også muligheden for at anløbe Fejøs nordkyst, hvor det i de enkelte situationer måtte findes mest bekvemt. Det benyttede bådførerne sig også af. Afsejlingsstedet har således været fra Noret i vest til bugten ved Briget i øst.

Et var så at komme til Fejø efter posten, et andet var at komme fra landingsstedet på nordkysten til postekspeditionen i Vesterby og retur til båden. Den dobbelte transporttid hertil skulle lægges oven i sejladstiden. I alt et anseeligt tidsforbrug til en befolkningsmængde, der ikke på noget tidspunkt har oversteget 75 personer i de 4 gårde og 8 huse på øen, og som næppe postalt har været i stor forbindelse med omverdenen uden for øerne i Smålandsfarvandet.

Brev sendt 2. april 1864 fra Slagelse til Veirø via Stokkemærke,
som fastlagt ved cirkulæret af 17. maj 1859.

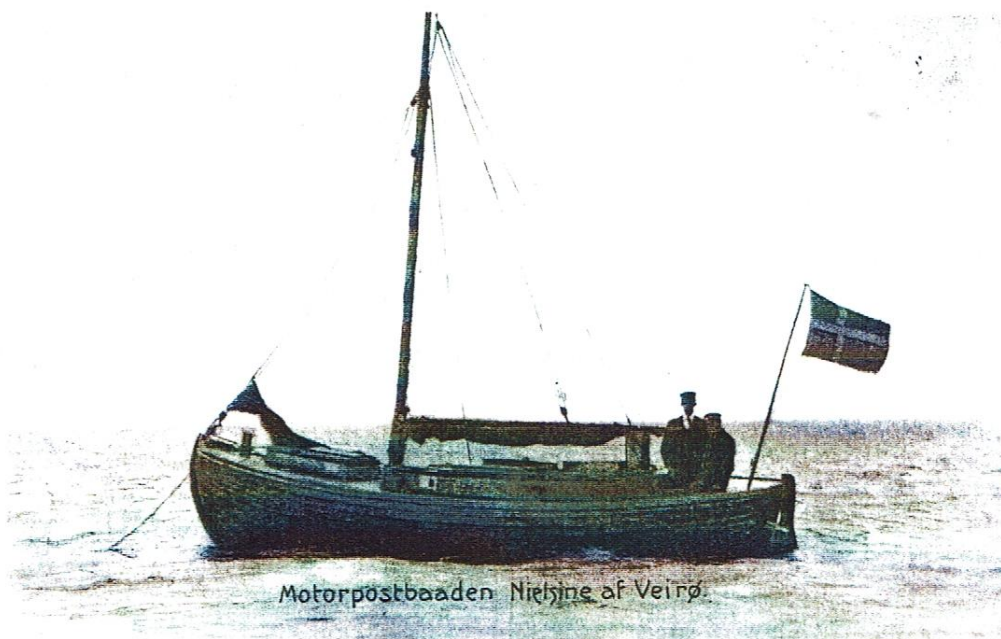
Indsatsen for postarbejdet har derfor heller ikke kunnet lade sig gennemføre, hvis det var det eneste formål med sejladsen. Om noget sted har nytteværdien af postbudet og den samtidige private budbringning vist sin berettigelse som i tilknytning til Vejrø.

Det har specielt været frem til 1877, hvor postforholdene helt og aldeles var overladt til det private initiativ. Posten er nået frem til Fejø gennem færgemandens aktiviteter, men så heller ikke længere. Efterfølgende har man måttet vente på, at der af anden grund skulle bådforbindelse mellem de to øer. I princippet var der ingen forskel til den service, som blev beboerne i Østerby til del. Også her måtte man selv henvende sig til brevudvekslingsstedet.

Til gengæld blev forholdene for vejrøboerne hurtigt de bedste, idet der fra 1877 blev etableret en egentlig rutesejlad. I begyndelsen med en ugentlig afgang fra Vejrø om morgenen og retur fra Fejø klokken 15 hver lørdag. Allerede året efter blev forbindelsen udvidet til også at omfatte en afgang om tirsdagen.

I bilag 6 ses den fuldstændige besejlingsplan mellem de to øer i perioden 1877-1919. Frem til 1915 startede postturen altid med sejlad fra Vejrø. Fra 1. april 1915 tog turen udgangspunkt i havnen i Dybvig, hvortil også returneredes medmindre vind og vejr forhindrede det. I sådanne tilfælde skete besejlingen fra Vesterby.

I postordningens tidligste år frem til 1892 omfattede den kun levering af posten til købmandshandelen på Vejrø. Herefter gennemføres tillige postomdeling til alle øens husstande.

Motorpostbåden Nielsine af Vejrø i 1910 med postfører Mikkelsen.

Som nævnt skete besejlingen med ro- og sejlbåde, hvis fremkomst var underkastet vejrets lune. I stille vejr var det med årer som fremdriftsmiddel og med lidt vind var det sejlet, der måtte trække. Selv med dette kunne vind og strøm forhindre en planlagt besejling. Derfor skete der også en klar forbedring af forholdene fra 1910, hvor den første motorpostbåd blev indsat. Navnet på denne var Nielsine af Vejrø. Ejeren var - selvfølgelig - postføreren. Mod betaling naturligvis, men det var ham, der måtte foretage investeringen og løbe risikoen for de skader, der kunne opstå.

Udvidelsen i antallet af ugentlige forbindelser, motorbåden og den faste udsejling fra Dybvig medførte en service for Vejrøs beboere, som var fuldt på højde med den, der blev andre fejboere til del. Alene vejrliget gennem tåge, storm og is kunne nu genere. Postomdelingen og postkasse-tømningen på skolen supplerede dette positive billede.

Som nævnt udførtes postforbindelsen frem til 1915 med udgangspunkt fra Vejrø. Derfor måtte det også være vejrøboerne, som påtog sig opgaven. I perioden 1877-1915 har det således været følgende 4 personer, som har været bådpostførere og landpostbude på Vejrø:

Carl Frederik Bergman Larsen (født 1820)
Niels Mortensen (født 1823)
Kristian Mikael Mikkelsen (født 1856) svigersøn til Niels Mortensen
Karl Mikkelsen (født 1889) søn af foranstående

Som det ses, var der blandt disse personer stærke familiemæssige bånd. Ja, ruten gik endda i arv fra far til søn.

Anderledes blev det i 1915, da Anton Hansen (født 1878) af Østerby tiltrådte. Fra starten fik han to ansættelser. Nemlig dels som bådpostbud på ruten Fejø-Vejrø til en årlig aflønning på 1.600 kr. og dels som landpostbud på Vejrø til en aflønning på 200 kr. pr. år. For disse beløb skulle han ud over besejlingen "passere fra landingsstedet på Vejrø til samtlige beboere på Vejrø og herunder tømme den på Vejrø skole anbragte postkasse". Udbringningen skulle starte umiddelbart efter ankomsten til Vejrø kl. 12 middag.

Kort tid efter sin tiltræden blev Anton Hansen indkaldt til sikringsstyrken på Jægersborg kaserne. Hans forpligtigelse til at skaffe et erstatningsbud var svært at indfri, ja nærmest umuligt. På et tidspunkt indstiller postmester Jensen, at Anton Hansen bør fritages for at møde til tjeneste! Det bliver afslået.

Herefter vikarierer sømand Julius Christensen, Fejø efter oplæring i motorbådssejlad og postforhold som erstatning i alt 68 dage fra 3. juni 1915. Aflønningen er 4 kr. pr. dag samt fri afbenyttelse af det til ruten hørende materiel.

Da Anton Hansen bliver genindkaldt fra 17. januar 1916 i 69 dage, må man til Harpelunde for at finde fisker Frederik Hansen til jobbet. Også denne periode bliver gennemført og Anton Hansen kommer tilbage og genindtræder i sin bestilling som postbud på Vejrøruten frem til 1. oktober 1933, hvor der sker omlægning af postbefordringen, så Vejrø fremover får posten tilsejlet via Kragenæs.

Herefter var Fejø kun leverandør af post om vinteren oftest fra Skovnakke, når isen lagde til og 2-3 voksne måtte slæbe en stor båd med sig for at kunne redde sig, hvis man faldt igennem eller stødte på våger.

Bådpostforbindelse Fejø-Vejrø 1877-1919

	Ugedag	Tidspunkt		Bemærkninger
		Til Vejrø	Til Fejø	
1877	Lø	15	Morgen	
1878	Ti, lø	15 (9)	Morgen	
1879-81	Ti, lø	15 (12)	Morgen	
1882-91	Ti, lø	11	8	
1892	Ti, lø	11	8	Brevomdeling
1893-07	Ti, to, lø	11	6 (7)	
1908-09	Ma, ti, to, lø	11	6 (7)	
1910	Ma, ti, to, lø	11	6 (7)	Motorbåd
1911	Ma, ti, to, lø	11	7	
1912	Ma, ti, to, lø	11	7	Til Dybvig
1913-14	Ma, ti, to, lø	11.30	7	
1915-16	Daglig, ÷sø	10.30	15	Brevomdeling ca. kl. 12
1917	ti, to, lø	10.30	15	Brevomdeling ca. kl. 11
1918	ti, to, lø	07.30	13	
1919	Daglig, ÷sø	07.30	13	

Tidspunktsangivelse i parentes vedrører vinterperioden oktober-marts.